

Tadeusz Laudowicz

Karnoprawny aspekt ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw¹

I. Uwagi wstępne

Ustawa obowiązuje od 1 stycznia 2007 r. i określa zasady organizacji i działania systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw przeznaczonych do stosowania: w pojazdach, ciągnikach rolniczych, maszynach nieporuszających się po drogach, instalacjach energetycznego spalania, statkach żeglugi śródlądowej, wybranych flotach, przez rolników na użytek własny – w celu ograniczenia negatywnych skutków oddziaływania paliw na środowisko oraz zdrowie ludzi (art. 1).

Zastąpiła ona ustawę z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych², która sankcjonowała obrót paliwami ciekłymi i biopaliwami ciekłymi lub ich gromadzenie w stacjach zakładowych, jeżeli nie spełniały wymagań jakościowych. Pojęcie „obrotu” nie było określone w słowniczku i w praktyce często myłone z pojęciem „wprowadzenie do obrotu”, co skutkowało nieuzasadnionymi umorzeniami postępowań karnych.

Nowa ustawa znacznie rozszerzyła zakres znamion czynnościowych, stanowiących stronę przedmiotową przepisów karnych, oznaczając jednocześnie ich znaczenie w słowniczku (art. 2).

Rozszerzony został także zakres podmiotowy przepisów karnych oraz określone minimalne kary grzywny.

Ponieważ art. 41 nowej ustawy nakazuje stosowanie jej przepisów do spraw wszczętych, a niezakończonych do 31 grudnia 2006 r., na bazie doświadczeń wynikających z funkcjonowania ustawy poprzedniej warto zwrócić uwagę na niektóre problemy mogące wyniknąć z nowych uregulowań.

II. Przepisy karne

Rozdział 3 ustawy penalizuje zachowania stanowiące naruszenie ustawowych nakazów.

¹ Dz. U. z dnia 25 sierpnia 2006 r., Nr 169, poz. 1200.

² Dz. U. z dnia 23 stycznia 2004 r., Nr 34, poz. 293.

Art. 31. 1. Kto wytwarza, transportuje, magazynuje lub wprowadza do obrotu paliwa ciekłe, biopaliwa ciekłe, gaz skroplony (LPG), sprężony gaz ziemny (CNG) lub lekki olej opałowy niespełniające wymagań jakościowych określonych w ustawie, podlega grzywnie od 50.000 zł do 500.000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega ten, kto w stacji zakładowej gromadzi paliwa wymienione w ust. 1 niespełniające wymagań jakościowych określonych w ustawie.

3. Jeżeli paliwa, o których mowa w ust. 1 lub 2, stanowią mienie znacznej wartości, sprawca podlega grzywnie od 100.000 zł do 1.000.000 zł lub karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

4. W przypadku mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie od 10.000 zł do 25.000 zł.

5. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1–3 działa nieумыślnie, podlega grzywnie od 25.000 zł do 250.000 zł.

A. Przedmiot ochrony

1. Przedmiotem ochrony przepisów stypizowanych w art. 31 jest środowisko, zdrowie ludzi oraz interes użytkowników, tj. prawidłowa praca silników zamontowanych: w pojazdach, ciągnikach rolniczych, maszynach nieporuszających się po drogach.

2. Zgodnie z art. 3 pkt. 39 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska³, środowisko to ogół elementów przyrodniczych, w szczególności powierzchnia ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

3. Według art. 3 pkt 13 wyżej cytowanej ustawy⁴, ochrona środowiska to podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej, polegające w szczególności m.in. na przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom.

4. Zdrowie⁵ według słownika języka polskiego to „stan żywego organizmu, w którym wszystkie funkcje przebiegają prawidłowo; pełna sprawność i dobre samopoczucie fizyczne i psychiczne”. Przez pojęcie to rozumie się stan pełnej sprawności fizycznej, psychicznej i społecznej, a w węższym stopniu – nieobecność choroby lub kalectwa. Z fizjologicznego punktu widzenia „zdrowie” jest to pełna zdolność organizmu do utrzymywania równowagi pomiędzy nim a środowiskiem zewnętrznym, do prawidłowego reagowania na zmiany środowiska i adaptacji do tych zmian.

³ Tekst jedn. Dz. U. z 2006 r., Nr 129, poz. 902.

⁴ Tamże.

⁵ Słownik języka polskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 994; A. Wąsek, Kodeks karny. Komentarz. Część szczególna, t. I, Warszawa 2004, s. 144, teza 5.

5. Z powyższych powodów, stosownie do dyspozycji art. 3 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (dalej – usmkjp), paliwa transportowane, magazynowane, wprowadzane do obrotu oraz gromadzone w stacjach zakładowych powinny spełniać wymagania jakościowe określone rozporządzeniem właściwego do spraw gospodarki ministra. Z takich samych powodów wymagania jakościowe powinny spełniać biopaliwa ciekłe stosowane w wybranych flotach oraz wytwarzane przez rolników na własny użytek (art. 4), a nadto lekki olej opałowy, ciężki olej opałowy oraz olej do silników statków żeglugi śródlądowej (art. 5).

B. Strona przedmiotowa

1. Art. 7 usmkjp zabrania transportowania, magazynowania, wprowadzania do obrotu oraz gromadzenia w stacjach zakładowych:

- paliw ciekłych niespełniających wymagań jakościowych określonych rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 października 2005 r.⁶,
- biopaliw ciekłych niespełniających wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2006 r.⁷,
- gazu skroplonego (LPG) niespełniającego wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2006 r.⁸,
- wprowadzania do obrotu sprężonego gazu ziemnego (CNG) oraz jego używania w stacjach zakładowych niespełniającego wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2006 r.⁹. Nadto przepis ten zabrania transportowania, magazynowania oraz wprowadzania do obrotu lekkiego oleju opałowego niespełniającego wymagań jakościowych dotyczących zawartości siarki dla olejów oraz rodzajów instalacji i warunków, w których będą stosowane ciężkie oleje opałowe, określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 4 stycznia 2007 r.¹⁰.

2. Są to przestępstwa formalne. Zachowanie przestępne sprawcy zgodnie z art. 31 ust. 1 polega na wytwarzaniu, transportowaniu, magazynowaniu lub wprowadzaniu do obrotu paliw ciekłych, biopaliw ciekłych, gazu skroplonego (LPG), sprężonego gazu ziemnego (CNG) lub lekkiego oleju opałowego – niespełniających wymagań jakościowych określonych w ustawie. Wymagania jakościowe określa minister właściwy do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia (art. 3 ust. 2).

⁶ Dz. U. z dnia 19 października 2005 r., Nr 216, poz. 1825

⁷ Dz. U. z dnia 18 września 2006 r., Nr 166, poz. 1182.

⁸ Dz. U. z dnia 29 grudnia 2006 r., Nr 251, poz. 1851.

⁹ Dz. U. z dnia 29 grudnia 2006 r., Nr 251, poz. 1850.

¹⁰ Dz. U. z dnia 11 stycznia 2007 r., Nr 4, poz. 30.

3. Wytwarzanie to produkowanie, na podstawie udzielonej koncesji, towaru odpowiadającego ustalonym normom.

4. Transportowanie polega na przewożeniu paliwa przeznaczonego do magazynowania, wprowadzania do obrotu oraz gromadzenia w stacji zakładowej (art. 2 ust. 1 pkt 14).

5. Magazynowanie to działalność gospodarcza polegająca na przechowywaniu paliwa przeznaczonego do wprowadzania do obrotu (art. 2 ust. 1 pkt 15).

6. Wprowadzenie do obrotu polega na sprzedaży lub innej formie zbycia paliw, poza procedurą zawieszenia poboru akcyzy zgodnie z art. 26–29 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym⁶ (dotyczy wyrobów produkowanych, przetwarzanych lub magazynowanych w składzie podatkowym, przemieszczanych między składami podatkowymi bądź zwolnionych od akcyzy).

7. Z § 2 oraz załączników do wyżej cytowanego rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 października 2005 r. wynika, że od dnia 1 stycznia 2009 r. zawartość siarki w benzynach i olejach napędowych nie może przekraczać 10 mg/kg. Sygnalizacja powyższego miała miejsce w poprzednich rozporządzeniach z dnia 16 sierpnia 2004 r.¹² oraz z dnia 23 grudnia 2003 r.¹³ – załączniki 3 i 4. Wiele spraw z art. 23 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, w których stwierdzono parametry siarki dopuszczalne w oleju napędowym do 31 grudnia 2004 r., tj. do 350 mg/kg, było w I półroczu 2005 r. umarzanych, z uzasadnieniem, obowiązywania innych parametrów do końca 2004 r. Jak widać, przedsiębiorcy mieli cały rok 2004 r. na wyzbycie się paliwa z zawartością siarki według norm obowiązujących do końca tegoż roku.

8. Dla wyczerpania strony przedmiotowej występkę z art. 31 ust. 1 wystarczy wypełnienie przynajmniej jednego ze znamion czynnościowych: „wytwarzania”, „transportowania”, „magazynowania”, „wprowadzania do obrotu” – paliw ciekłych, biopaliw ciekłych, gazu skroplonego, sprężonego gazu ziemnego, lekkiego oleju opałowego, niespełniających określonych w ustawie (wyżej cytowane rozporządzenia) wymagań jakościowych. Oznacza to, że na każdym etapie, od producenta, przez transportowca i magazyniera, po sprzedawcę, każdy z nich odpowiada za właściwą jakość paliwa, na swoim odcinku procesu produkcyjno-redystrybucyjnego.

9. Zachowanie przestępne sprawcy z art. 31 ust. 2 polega na gromadzeniu paliwa niespełniającego wymagań jakościowych w stacji zakładowej, czyli przechowywaniu paliwa nieprzeznaczonego do obrotu.

¹¹ Dz. U. z dnia 26 lutego 2004 r., Nr 29, poz. 257.

¹² Dz. U. z 2004 r., Nr 192, poz. 1969.

¹³ Dz. U. z 2003 r., Nr 230, poz. 2297.

10. Stacją zakładową jest zespół urządzeń należących do przedsiębiorcy służących do zaopatrywania w paliwa pojazdów, ciągników rolniczych, maszyn nieporuszających się po drogach, a także wybranych flot, przez niego używanych.

C. Podmiot

1. Przestępstwo z art. 31 może popełnić tylko przedsiębiorca, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 usmkjp, czyli osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa (kodeks cywilny) przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, transportowania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu paliw. Za przedsiębiorców należy również uznać wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej – art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej¹⁴.

2. Ograniczenie to wynika z art. 11 ust. 2 pkt 1 usmkjp – do zadań systemu należy kontrolowanie jakości: paliw u przedsiębiorców; biopaliw ciekłych u właścicieli lub użytkowników wybranej floty; biopaliw ciekłych u rolników wytwarzających je na własny użytek.

3. Nadto, działalność stanowiąca znamię czynnościowe przepisów art. 31 usmkjp jest koncesjonowana na podstawie przepisów art. 32–41 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne¹⁵. Według art. 37 ust. 1 pkt 5a koncesja powinna określać m.in. szczegółowe warunki wykonywania działalności objętej koncesją, mające na celu właściwą obsługę odbiorców, w zakresie zapewnienia zdolności do dostarczania paliw lub energii w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu wymagań jakościowych.

4. Na przedsiębiorcach prowadzących stacje paliwowe spoczywają obowiązki właściwego eksploataowania zbiorników, wynikające z przepisów dotyczących budowy i eksploatacji stacji paliw i urządzeń technicznych, w szczególności z ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym¹⁶ oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 września 2001 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać zbiorniki bezciśnieniowe i niskociśnieniowe przeznaczone do magazynowania materiałów ciekłych zapalnych¹⁷ – rozdział 8 pt. „Eksploatacja”.

5. Woda w zbiornikach może znajdować się jedynie jako naturalne wykropliny wywołane różnicą temperatur i wilgotności powietrza lub w drodze przedostawania się do zbiornika wód zewnętrznych, w związku z nieszczelnością jego płaszcza. Przypadki takie mogą mieć miejsce, gdy nie są prze-

¹⁴ Dz. U. z dnia 6 sierpnia 2004 r., Nr 173, poz. 1807.

¹⁵ Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1504.

¹⁶ Dz. U. z 2000 r., Nr 122, poz. 1321.

¹⁷ Dz. U. z dnia 9 października 2001 r., Nr 113, poz. 1211.

strzegane obowiązujące wymogi związane z budową, względnie eksploatacją zbiorników na stacjach paliwowych.

Przedsiębiorca prowadzący stację paliw wyposażoną w zbiorniki paliw otrzymuje od wytwórcy instrukcję eksploatacji, zawierającą zapisy nakazujące np. okresowe sprawdzanie poziomu wody w zbiorniku, i w razie stwierdzenia jej obecności, wypompowanie jej pompą ręczną przez rurę odwadniającą. Instrukcja eksploatacji stanowi część dokumentów przedkładanych w celu uzyskania decyzji zezwalającej na eksploatację, zgodnie z § 37 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia.

6. Za właściwą jakość paliwa odpowiada każdy z przedsiębiorców wykonujących swoją działalność gospodarczą w określonym zakresie i każdy z nich powinien dysponować takim systemem kontrolowania jakości przy odbiorze paliwa by transportować, magazynować, sprzedawać i gromadzić paliwo (także biopaliwo, gaz, lekki olej opałowy) odpowiedniej jakości.

7. Przedsiębiorca nie powinien honorować atestów pochodzących z trzeciej ręki, a jedynie od bezpośredniego dostawcy (wytwórcy, transportera, magazyniera). Art. 23 usmkjp obliuguje Zarządzającego (Prezesa UOKiK) lub Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej, w razie stwierdzenia niewłaściwej jakości paliwa, do niezwłocznego wyznaczenia kontroli u przedsiębiorcy, który dostarczył paliwo, lecz okoliczność ta nie zwalnia go od odpowiedzialności w zakresie wykonywanej przez siebie działalności.

8. W powyższym kontekście umarzanie postępowań wobec niewykrycia sprawcy może znajdować uzasadnienie jedynie w wyjątkowych wypadkach.

D. Strona podmiotowa

1. Przestępstwa stypizowane w art. 31 mogą być popełnione zarówno z winy umyślnej (ust. 1–3), jak i nieumyślnej (ust. 5), w postaciach określonych w art. 9 kodeksu karnego.

2. Przypadek mniejszej wagi stypizowany w ust. 4 może odnosić się do występów popełnionych zarówno z winy umyślnej, jak i nieumyślnej.

3. Należy przyjąć, iż pojęcie „przypadek mniejszej wagi” jest tożsame z pojęciem „wypadek mniejszej wagi”, używanym na gruncie kodeksu karnego. Kodeks karny nie definiuje wypadku mniejszej wagi, lecz na podstawie doktryny i orzecznictwa przyjęto, iż jest to przestępstwo zawierające wszystkie znamiona typu podstawowego, które jednak zasługują na łagodniejszą karę ze względu na okoliczności przedmiotowe i podmiotowe dotyczące osoby sprawcy, sposobu działania, rodzaju winy, stopnia napięcia złej woli¹⁸. Okoliczności te odpowiadają elementom zawartym w art. 15 § 2 kodeksu karnego, składającym się na stopień społecznej szkodliwości czynu.

¹⁸ A. Wąsek, Kodeks karny. Komentarz. Część szczególna, t. II, wyd. 3, Warszawa 2006, s. 828.

E. Zagrożenie karą i środkami karnymi

1. Przestępstwa stypizowane w ust. 1 i 2 – postać podstawowa – zagrożone są karą grzywny od 50.000 zł do 500.000 zł lub karą pozbawienia wolności do lat 3. Grzywna jako kara samoistna wymierzana jest kwotowo, z uwzględnieniem okoliczności wymienionych w art. 33 § 3 kodeksu postępowania karnego. Grzywna obok warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności, orzeczona w trybie art. 71 § 1 k.k., powinna być wymierzana według reguł określonych w art. 33 k.p.k. Kumulatywna kara pozbawienia wolności (bez warunkowego zawieszenia jej wykonania) i grzywny może być stosowana tylko wówczas, gdy sprawca dopuścił się czynu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub korzyść taką osiągnął (art. 33 § 2 k.k.). Formalna konstrukcja omawianych przepisów wyklucza stosowanie grzywny kumulatywnej, choć spójnik „lub” (nieużywany w redagowaniu sankcji w k.k., k.k.s.) jest równoznacznikiem funktora alternatywy nierozłącznej.

2. Przepis ustępu 3. przewiduje postać obostrzoną, ze względu na mienie znacznej wartości – określone w art. 115 § 5 kodeksu karnego, zagrożoną karą grzywny od 100.000 zł do 1.000.000 zł lub karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

3. Przepis ustępu 4. przewiduje postać złagodzoną sankcjonowaną karą grzywny od 10.000 zł do 25.000 zł.

4. Przepis ustępu 5. typizujący postać nieumyślną występków określonych w ust. 1–3, przewiduje karę grzywny od 25.000 do 250.000 zł.

5. Wobec sprawców występków opisanych w art. 31 usmkjп sąd może orzec zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej w trybie art. 41 § 2 kodeksu karnego.

6. Niezależnie od tego, na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne¹⁹, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki cofa koncesję w przypadku określonym w art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej²⁰, gdy przedsiębiorca rażąco narusza warunki określone w koncesji lub inne warunki wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej, określone przepisami prawa.

6. Wnioski o cofnięcie koncesji w zakresie wytwarzania i dystrybucji paliw powinny być kierowane przez prokuratorów na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze²¹.

7. Przyjmując, że popełnienie przestępstwa związanego z działalnością koncesyjną jest najbardziej rażącym naruszeniem warunków określonych w koncesji, każdemu skierowaniu aktu oskarżenia powinien towarzyszyć wniosek o odebranie koncesji, zaś prawomocne skazanie powinno skutko-

¹⁹ Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1504.

²⁰ Dz. U. z dnia 6 sierpnia 2004 r., Nr 173, poz. 1807.

²¹ Dz. U. z 2002 r., Nr 21, poz. 206.

wać jej odebraniem, niezależnie od ewentualnego wymierzenia środka karnego²².

8. Wnioskowana kary grzywny obok kary pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono, choć wymierzana na zasadach określonych w art. 33 § 1 k.k., nie powinna być niższa od najniższej kary grzywny, przewidzianej dla danej postaci przestępstwa²³.

9. Przypadek mniejszej wagi powinien być określony w opisie czynu i precyzyjnie uzasadniony²⁴.

F. Zbieg przepisów

Art. 31 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw jest przepisem specjalnym wobec art. 286 § 1 kodeksu karnego. Dla wyczerpania jego znamion zbędne jest działanie kierunkowe w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, ani wyłączone działanie w zamiarze bezpośrednim, wymaganym dla elementu „wprowadzenia w błąd” bądź „wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania znaczenia przedsiębranego działania”, charakterystycznych dla strony podmiotowej oszustwa. Może być konsumowany przepisem art. 286 k.k. – niewłaściwy zbieg przepisów²⁵.

Art. 32. Kto, będąc rolnikiem, wytwarza na własny użytek biopaliwo ciekłe niespełniające wymagań jakościowych określonych w ustawie, podlega grzywnie.

A. Przedmiot ochrony

Przedmiotem ochrony, stosownie do zapisu zamieszczonego w art. 4, jest jedynie środowisko.

B. Strona przedmiotowa

1. Stosownie do art. 4 ust. 1 usmkjp, biopaliwa ciekłe wytwarzane przez rolników na własny użytek powinny spełniać wymagania jakościowe określone dla danego biopaliwa ciekłego. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wymagania jakościowe dla biopaliw ciekłych wytwarzanych przez rolników na własny użytek, biorąc pod uwagę stan wiedzy technicznej w tym zakresie, stosownie do dyspozycji art. 4 ust. 2.

2. Art. 7 ust. 5 usmkjp zabrania wprowadzania do obrotu biopaliw ciekłych o wymaganiach jakościowych określonych w przepisach wydanych na

²² Wytyczne Prokuratora Krajowego z dnia 7 lutego 2006 r., PR I 0762/1/06.

²³ Wytyczne Dyrektora Biura do Spraw Przeszypczosci Zorganizowanej z dnia 31 marca 2006 r., PR IV 804/3/06.

²⁴ Tamże.

²⁵ K. Buchała, A. Zoll, Kodeks karny. Komentarz, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1998, s. 121–123, tezy 9 i 15.

podstawie art. 4 ust. 2. Biopaliwa te mogą być dostarczane wyłącznie do wybranych flot. Zatem nie mogą być przedmiotem obrotu w ogólnodostępnych stacjach paliw, w przeciwieństwie do biopaliw o wymaganiach jakościowych określonych w cytowanym już rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2006 r. w sprawie wymagań jakościowych dla biopaliw ciekłych²⁶, wydanym jeszcze na podstawie poprzednio obowiązującej ustawy.

3. Zachowanie przestępne sprawcy z art. 32 polega na wytwarzaniu na własny użytek biopaliwa ciekłego niespełniającego wymagań jakościowych, określonych dla tej kategorii paliw.

4. Zasady wytwarzania przez rolników biopaliw ciekłych na własny użytek określone są rozdziale 3. ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (przypis 26).

C. Podmiot

1. Podmiotem występku z art. 32 jest rolnik, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 14 i ust. 3 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych²⁷, czyli osoba fizyczna, osoba prawna bądź jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca w gospodarstwie rolnym działalność rolniczą.

2. Stosownie do art. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym²⁸, gospodarstwem rolnym jest obszar gruntów, sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności innej niż działalność rolnicza), o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

3. Według tej samej ustawy, za działalność rolniczą uważa się produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb.

4. Według ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych²⁹ działalnością rolniczą jest działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu, w tym również produkcja

²⁶ Dz. U. z dnia 18 września 2006 r., Nr 166, poz. 1182.

²⁷ Dz. U. z dnia 25 września 2006 r., Nr 169, poz. 1199.

²⁸ Dz. U. z 2006 r., Nr 136, poz. 969.

²⁹ Dz. U. z 2006 r., Nr 217, poz. 1588.

materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego oraz hodowla ryb, a także działalność, w której minimalne okresy przetrzymywania zakupionych zwierząt i roślin, w trakcie których następuje ich biologiczny wzrost, wynoszą co najmniej: miesiąc – w przypadku roślin, 16 dni – w przypadku wysokointensywnego tuczu specjalizowanego gęsi lub kaczek, 6 tygodni – w przypadku pozostałego drobiu rzeźnego, 2 miesiące – w przypadku pozostałych zwierząt – licząc od dnia nabycia.

5. Przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych³⁰ nie stosuje się do przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem działań specjalnych produkcji rolnej (art. 2 ust. 1 pkt 1). Działaniami specjalnymi produkcji rolnej są: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin *in vitro*, fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowla dżdżownic, hodowla entomofagów, hodowla jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym.

6. Zgodnie z § 2 ust. 3 wspomnianej ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, przez rolnika rozumie się także grupę osób fizycznych prowadzących w gospodarstwie rolnym działalność rolniczą, pod warunkiem, że grupa ta wytwarza biopaliwa ciekłe wyłącznie na własny użytek członków tej grupy; grupę producentów rolnych, pod warunkiem, że grupa ta wytwarza biopaliwa ciekłe wyłącznie na własny użytek członków tej grupy.

7. Grupa producentów rolnych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw³¹ prowadzi działalność jako przedsiębiorca mający osobowość prawną, pod warunkiem że:

- została utworzona przez producentów jednego produktu rolnego lub grupy produktów w celach określonych w art. 2,
- działa na podstawie statutu lub umowy spełniających wymagania określone w art. 4,
- składa się z członków, udziałowców lub akcjonariuszy, z których żaden nie może mieć więcej niż 20% głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników, przychody ze sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy stanowią

³⁰ Dz. U. z 2006 r., Nr 217, poz. 1589.

³¹ Dz. U. z 2000 r., Nr 88, poz. 983.

- więcej niż połowę przychodów grupy ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona,
- określi obowiązujące członków grupy zasady produkcji, w tym dotyczące jakości i ilości produktów lub grup produktów oraz sposoby przygotowania produktów do sprzedaży.

D. Strona podmiotowa

Przestępstwo z art. 32 usmkjp można popełnić tylko z winy umyślnej.

E. Zagrożenie karą i środkami karnymi

Przestępstwo to zagrożone jest karą grzywny, wymierzaną na zasadach określonych w art. 33 kodeksu karnego. Na podstawie art. 41 § 2 sąd może orzec wobec rolnika zakaz prowadzenia działalności związanej z wytwarzaniem biopaliwa ciekłego na własny użytek.

Art. 33. 1. Kto, będąc właścicielem lub użytkownikiem wybranej floty, wprowadza do obrotu biopaliwo ciekłe stosowane w tej flocie, podlega grzywnie.

2. Kto, będąc właścicielem lub użytkownikiem wybranej floty, stosuje bez zgłoszenia biopaliwo ciekłe niespełniające wymagań jakościowych, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 2, podlega grzywnie.

3. Kto, będąc właścicielem lub użytkownikiem wybranej floty, zaopatruje wybraną flotę w biopaliwo ciekłe z dystrybutora nieoznakowanego w sposób określony w ustawie, podlega grzywnie.

4. Kto wprowadza do obrotu biopaliwa ciekłe, o których mowa w art. 4 ust. 1, przeznaczone do stosowania przez podmioty inne niż właściciel lub użytkownik wybranej floty, podlega grzywnie.

5. Kto, będąc przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biopaliw ciekłych, przeznaczonych dla wybranych flot, magazynuje to biopaliwo w zbiorniku nieoznakowanym w sposób określony w ustawie, podlega grzywnie.

6. Kto, będąc właścicielem lub użytkownikiem wybranej floty, nie wykonuje obowiązku informowania Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zmianie danych zawartych w zgłoszeniu, o którym mowa w art. 9 ust. 1, podlega grzywnie.

A. Przedmiot ochrony

Podobnie jak w przypadku art. 32, przedmiotem ochrony jest jedynie środowisko. Należy przyjąć, że magazynowanie biopaliw i zaopatrywanie wybranych flot ze zbiorników bądź dystrybutorów oznakowanych, stosowanie bez zgłoszenia biopaliwa ciekłego niespełniającego wymagań jakościowych,

czy niewykonanie obowiązku informowania Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zmianie danych zawartych w zgłoszeniu, służą temu samemu przedmiotowi ochrony (ust. 2, 3, 5 i 6).

B. Strona przedmiotowa

1. Stosownie do przepisu art. 4 ust. 1, podobnie jak biopaliwa wytwarzane przez rolników na własny użytek, tak i biopaliwa ciekłe stosowane w wybranych flotach powinny spełniać wymagania jakościowe określone według delegacji zawartej w ust. 2.

2. Przepis art. 8 ust. 1 obliuguje przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biopaliw ciekłych przeznaczonych do stosowania w wybranej flocie do: a) niewprowadzania takich biopaliw ciekłych do obrotu poza wybraną flotą, b) zapewnienia zgodności takich biopaliw ciekłych z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2 (brak publikacji), c) oznakowania zbiorników, w których magazynowane będą biopaliwa ciekłe przeznaczone do stosowania w wybranych flotach, w sposób odróżniający je od zbiorników przeznaczonych do paliw ciekłych dopuszczonych do wprowadzenia do obrotu, oraz umożliwiający identyfikację rodzaju paliwa ciekłego i udziałów objętościowych, wyrażonych w procentach, biokomponentów zawartych w tym biopaliwie.

3. Przepis ust. 2 art. 8 nakazuje stosującym biopaliwa ciekłe w wybranych flotach, niespełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2³²: a) niewprowadzania biopaliw ciekłych do obrotu, b) zaopatrywania wybranej floty w te biopaliwa ciekłe wyłącznie w użytkowanej stacji zakładowej, c) zapewnienie zgodności biopaliw ciekłych z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2, d) oznakowania dystrybutora zaopatrującego wybrane floty w biopaliwa ciekłe, w sposób umożliwiający identyfikację rodzaju biopaliwa ciekłego i udziałów objętościowych, wyrażonych w procentach, biokomponentów zawartych w tym biopaliwie oraz odróżnienie tych biopaliw od biopaliw dopuszczonych do wprowadzania do obrotu.

4. Stosowanie w wybranych flotach biopaliw ciekłych, spełniających wymagania jakościowe określone w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2 wymaga zgłoszenia do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

5. Zachowanie przestępne sprawcy z art. 33 ust. 1 polega na wprowadzeniu do obrotu biopaliwa ciekłego, stosowanego w wybranej flocie. Użycie

³² Aktualnie niespełniających wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2006 r. (patrz przypis 25), wydanego na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych (Dz. U. Nr 34, poz. 293).

zaimka wskazującego „tej” – w odniesieniu do wybranej floty – oznacza, że podmiot nie może wprowadzić do obrotu takiego paliwa, poza swoją, ściśle określoną flotą. Jest to penalizacja nakazu wynikającego z art. 8 ust. 1 pkt 1.

6. Wybrana flota, stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 23 usmkjp, to grupa co najmniej 10 pojazdów³³, ciągników rolniczych³⁴ lub maszyn nieporuszających się po drogach³⁵ albo grupa lokomotyw lub statków, wyposażonych w silniki przystosowane do spalania biopaliwa ciekłego, będąca własnością lub użytkowana przez osobę fizyczną wykonującą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej.

7. Zachowanie przestępne sprawcy z art. 33 ust. 2 polega na stosowaniu bez zgłoszenia do Prezesa UOKiK biopaliwa ciekłego niespełniającego wymagań jakościowych określonych dla biopaliw przeznaczonych do obrotu według rozporządzenia Ministra Gospodarki³⁶, lecz spełniającego wymagania jakościowe dla biopaliw używanych w wybranych flotach. Przepis ten penalizuje nakaz wynikający z art. 8 ust. 2 pkt 1 i art. 9.

8. „Stosowanie”, według słownika języka polskiego, to używanie czegoś w jakimś celu w określonych okolicznościach.

9. Zachowane przestępne sprawcy z art. 33 ust. 3 polega na zaopatrywaniu wybranej floty w biopaliwa ciekłe z dystrybutora nieoznakowanego w sposób określony w ustawie. Określenia sposobu takiego oznakowania oraz oznakowania zbiorników do magazynowania powinien dokonać minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia, na podstawie delegacji wynikającej z art. 8 ust. 3.

10. Zachowanie przestępne sprawcy z art. 33 ust. 4 polega na wprowadzaniu do obrotu biopaliwa ciekłego, stosowanego w wybranych flotach oraz wytwarzanego przez rolnika na własny użytek, przeznaczonego do stosowania przez podmioty inne niż właściciel lub użytkownik wybranej floty. Jest to penalizacja obowiązku, wynikającego z art. 8 ust. 1 pkt 1, niewprowadzania biopaliw ciekłych do obrotu poza wybraną flotą oraz nakazu, wynikającego z art. 8 ust. 2 pkt 2, zaopatrywania wybranej floty w biopaliwa ciekłe wyłącznie w użytkowanej stacji zakładowej³⁷.

11. Zachowanie przestępne sprawcy z art. 33 ust. 5 polega na magazynowaniu biopaliw ciekłych przeznaczonych dla wybranych flot w zbiorniku nieoznakowanym w sposób określony w ustawie. Przepis ten stanowi penalizację obowiązku spoczywającego na przedsiębiorcy, określonego w art. 8

³³ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r., Nr 108, poz. 908).

³⁴ Tamże.

³⁵ Art. 3 ust. 1 pkt 13 usmkjp.

³⁶ Patrz przypis 25.

³⁷ Patrz teza B do art. 31.

ust. 1 pkt 3, w sposób określony według delegacji wynikającej z art. 8 ust. 3 (patrz teza 2 lit. c).

12. Zachowanie przestępne sprawcy z art. 33 ust. 6 polega na zaniechaniu poinformowania Prezesa UOKiK o zmianie danych zawartych w zgłoszeniu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 (teza 4). Zgłoszenia takiego należy dokonać przed terminem zamierzonego stosowania biopaliw ciekłych. Powinno ono zawierać między innymi dane dotyczące rodzaju i wielkości wybranej floty oraz dane dotyczące rodzaju stosowanego biopaliwa ciekłego oraz okresu, w którym ma ono być stosowane. Jeśli Prezes UOKiK w terminie 30 dni od otrzymania zgłoszenia nie wniesie sprzeciwu, w drodze decyzji administracyjnej, biopaliwa ciekłe mogą być stosowane w wybranych flotach. Zgodnie z art. 9 ust. 8 na właścicielu lub użytkowniku wybranej floty ciąży obowiązek informowania Prezesa UOKiK o każdej zmianie danych zawartych w zgłoszeniu w terminie 14 dni.

C. Podmiot

1. Podmiotem występku z art. 33 ust. 1, 2, 3, 6 jest właściciel lub użytkownik wybranej floty (patrz teza B. 5).

2. Właścicielem według art. 140 Kodeksu cywilnego jest osoba fizyczna bądź prawna, która w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego, może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

3. Użytkownik to mający prawo do używania rzeczy i pobierania jej pożytków.

4. Jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, tzw. „ułamna osoba prawna”, to jednostka organizacyjna lub twór społeczny, który w świetle art. 33 k.c. nie ma osobowości prawnej, ale nabywa prawa i zaciąga zobowiązania, a więc traktowany jest w obrocie tak, jakby był osobą prawną, z tym tylko, że staje się nosicielem praw i obowiązków w ograniczonym zakresie³⁸. Np. spółka jawna, która w myśl art. 81 k.h. może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana, mimo że ustawodawca nie zakwalifikował jej jako osoby prawnej; albo art. 64 § 2 k.p.c., w myśl którego zdolność sądową mają także organizacje społeczne dopuszczone do działania na podstawie obowiązujących przepisów, choćby nie miały osobowości prawnej.

5. Podmiotem występkę z art. 33 ust. 4 jest przedsiębiorca wprowadzający do obrotu biopaliwa ciekłe przeznaczone do stosowania przez podmioty

³⁸ A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo Cywilne – zarys części ogólnej*, Wyd. Prawnicze PWN, Warszawa 1996, s. 215.

inne niż właściciel lub użytkownik wybranej floty. Użycie zaimka „kto” przed znamieniem czynnościowym „wprowadza do obrotu” może sugerować, że podmiotem może być każda osoba. Jednak ustawa w art. 11 ust. 2 wyraźnie określa zakres systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw do kontrolowania jakości paliw u przedsiębiorców, a biopaliw ciekłych u właścicieli lub użytkowników wybranej floty i u rolników wytwarzających je na własny użytek. Inna interpretacja mogłaby wychodzić poza ramy zakreślone ustawą.

6. Podmiotem występkę z art. 33 ust. 5 jest przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biopaliw ciekłych, przeznaczonych dla wybranych flot.

D. Strona podmiotowa

Przestępstwa z art. 33 można popełnić z winy umyślnej w obu jej postaciach.

E. Zagrożenie karą i środkami karnymi

Przestępstwa z art. 33 zagrożone są karą grzywny, wymierzaną na zasadach określonych w art. 33 kodeksu karnego.

Art. 34. 1. Kto wbrew przepisom stosuje ciężki olej opałowy, niespełniający wymagań jakościowych określonych w ustawie, podlega grzywnie.

2. Kto stosuje olej do silników statków żeglugi śródlądowej, niespełniający wymagań jakościowych określonych w ustawie, podlega grzywnie.

A. Przedmiot ochrony

Jest nim, podobnie jak w przypadku art. 32, jedynie środowisko.

B. Strona przedmiotowa

1. Stosownie do treści art. 5, lekki olej opałowy, ciężki olej opałowy oraz olej do silników statków żeglugi śródlądowej powinny spełniać wymagania jakościowe dotyczące zawartości siarki, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 4 stycznia 2007 r. w sprawie wymagań jakościowych dotyczących zawartości siarki dla olejów oraz rodzajów instalacji i warunków, w których będą stosowane ciężkie oleje opałowe³⁹. Według tego rozporządzenia zawartość siarki w przeliczeniu na masę nie może być większa niż: w lekkim oleju opałowym 0,2% do 31 grudnia 2007 r. i 0,1% od 1 stycznia 2008 r.; w ciężkim oleju opałowym 1%, w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej 0,2% do 31 grudnia 2009 r. i 0,1% od 1 stycznia 2010 r.

³⁹ Dz. U. z dnia 11 stycznia 2007 r., Nr 4, poz. 30.

2. Przepis art. 7 ust. 5 zabrania stosowania ciężkiego oleju opałowego w instalacjach energetycznego spalania paliw, oleju do silników w statkach żeglugi śródlądowej, jeżeli nie spełniają one wymagań jakościowych.

3. Zachowanie przestępne z art. 34 ust. 1 polega na stosowaniu wbrew przepisom ciężkiego oleju opałowego, niespełniającego wymagań jakościowych określonych w ustawie, zaś z art. 34 ust. 2 na stosowaniu oleju do silników statków żeglugi śródlądowej, niespełniającego wymagań jakościowych określonych w ustawie.

4. Wyżej cytowane rozporządzenie w § 3 określa instalacje energetycznego spalania, w których mogą być stosowane ciężkie oleje opałowe, niespełniające wymagań jakościowych w zakresie zawartości siarki.

5. Instalacją, według art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska⁴⁰, jest stacjonarne urządzenie techniczne lub zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji⁴¹ zawiera określenie „instalacja energetycznego spalania paliw” w związku z pomiarami emisji do powietrza z instalacji spalania paliw. Chodzi zatem o urządzenia spalające ciężkie oleje opałowe w celu pozyskania, przetworzenia, przesyłania, użytkowania energii.

6. Statkiem, według ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej⁴², jest urządzenie pływające o napędzie mechanicznym lub bez napędu mechanicznego, w tym również prom, wodolot i poduszkowiec, przeznaczone lub używane na śródlądowych drogach wodnych do: przewozu osób lub rzeczy; pchania lub holowania; inspekcji, nadzoru nad bezpieczeństwem ruchu żeglugowego lub szkolenia; ratowania życia lub mienia; połowu ryb; wykonywania prac technicznych, utrzymania szlaków żeglugowych lub eksploatacji złóż kruszyw; uprawiania sportu lub rekreacji, celów mieszkalnych, biurowych, gastronomicznych, hotelowych lub warsztatowych, a także jako przystanie pływające, doki lub zakłady kąpielowe. Statkiem o napędzie mechanicznym jest statek posiadający mechaniczne urządzenia napędowe, niezależnie od sposobu ich zamocowania. Szczegółowe definicje poszczególnych jednostek pływających zamieszczone są w § 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej⁴³.

7. Statek może być dopuszczony do żeglugi po uzyskaniu świadectwa zdolności żeglugowej wydanego przez dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej

⁴⁰ Dz. U. z 2006 r., Nr 129, poz. 902.

⁴¹ Dz. U. z dnia 30 grudnia 2004 r., Nr 283, poz. 2842.

⁴² Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 857.

⁴³ Dz. U. z dnia 25 marca 2003 r., Nr 50, poz. 427.

właściwego dla portu macierzystego statku na wniosek armatora, jeśli odpowiada wymaganiom bezpieczeństwa m.in. w zakresie ochrony wód, powietrza lub ochrony przed hałasem, na okres nie dłuższy niż 5 lat, dla statków o napędzie mechanicznym. Świadectwo zdolności żeglugowej może być cofnięte m.in. na udokumentowany wniosek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Cofa je dyrektor urzędu żeglugi śródlądowej właściwy dla miejsca, w którym znajduje się statek w czasie stwierdzenia utraty zdolności żeglugowej, zawiadamiając armatora i organ, który wydał świadectwo.

C. Podmiot

1. Podmiotem występku określonego w ust. 1 będzie przedsiębiorca w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁴⁴, eksploatujący instalacje energetycznego spalania paliw za pomocą ciężkiego oleju opałowego, niespełniającego wymagań jakościowych. Nie jest to przedsiębiorca w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 usmkjp, bowiem przepis ten nie przewiduje znamienia czynnościowego w postaci „stosowania”. Działalność związana z wytwarzaniem energii wymaga koncesji zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne.

2. Podmiotem występku określonego w ust. 2 będzie osoba (przedsiębiorca) eksploatująca statek żeglugi śródlądowej, stosująca olej niespełniający wymagań jakościowych. Nie musi nią być armator, czyli właściciel statku lub osoba, która uzyskała od właściciela tytuł prawny do władania statkiem we własnym imieniu. Ustawa o żegludze śródlądowej posługuje się pojęciem „kierownik statku uprawiającego żeglugę na polskich śródlądowych drogach wodnych”. Nie definiuje jednak tego pojęcia. Wyżej cytowane rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg statków żeglugi śródlądowej, ustalając w § 4 stanowiska niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi, sytuuje kierownika statku na najwyższym spośród wymienionych stanowisk i lokuje go na czele każdej załogi. Należy zatem przyjąć, że kierownik statku będzie podmiotem omawianego występku.

D. Strona podmiotowa

Przestępstwo z art. 34 można popełnić z winy umyślnej w obu jej postaciach.

E. Zagrożenie karą i środkami karnymi

1. Przestępstwa z art. 34 zagrożone są karą grzywny, wymierzaną na zasadach określonych w art. 33 kodeksu karnego.

⁴⁴ Patrz przypis 14.

2. Odnośnie występkę określonego w ust. 1 możliwe jest orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z pozyskiwaniem energii. Możliwe jest wnioskowanie o cofnięcie koncesji.

3. Odnośnie występkę określonego w ust. 2 możliwe jest orzeczenie zakazu zajmowania stanowiska związanego z kierowaniem statkami żeglugi śródlądowej.

Art. 35. Kto uniemożliwia lub utrudnia inspektorowi przeprowadzenie kontroli lub usuwa paliwo zabezpieczone w wyniku kontroli, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

A. Przedmiot ochrony

Przepis art. 35 chroni właściwe, niezakłócone funkcjonowanie kontroli w zakresie jakości paliw, dokonywane przez osoby do tego uprawnione, a także skutki podejmowanych przez nie decyzji podjętych w wyniku kontroli.

B. Strona przedmiotowa

1. Zachowanie sprawcy z art. 35 polega na uniemożliwianiu lub utrudnianiu inspektorowi przeprowadzenia kontroli lub usuwaniu zabezpieczonego w wyniku kontroli paliwa.

2. Uniemożliwienie to pozbawienie możliwości wykonania kontroli przez niewpuszczenie na teren, niedopuszczenie do urzędzeń, uniemożliwienie pobrania próbek, ukrycie lub zniszczenie dokumentacji.

3. Utrudnienie to zakłócenie przebiegu kontroli w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu, czyli ustalenie stanu faktycznego. Nie będzie utrudnieniem zakłócenie, które wpływa na przebieg kontroli, ale nie ogranicza osiągnięcia jej celów.

4. Inspektorem, w rozumieniu art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej⁴⁶, jest pracownik Inspekcji upoważniony do przeprowadzenia kontroli.

C. Podmiot

Podmiotem tego występkę będzie każdy, kto jest podmiotem występków opisanych w rozdziale 3 usmkjp pt. „Przepisy karne”.

D. Strona podmiotowa

Obejmuje ona obie odmiany umyślności.

⁴⁶ Dz. U. z dnia 23 stycznia 2001 r., Nr 4, poz. 25.

E. Zagrożenie karą i środkami karnymi

Występek ten zagrożony jest karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

III. Uwagi końcowe

Omawiana ustawa, podobnie zresztą jak poprzednia, jest ważnym aktem prawnym. Chodzi nie tylko o niezmiernie ważny przedmiot ochrony, ale także skuteczną walkę ze zorganizowaną przestępczością paliwową. Przepisy karne tej ustawy dają możliwość szybkiej eliminacji nieuczciwych przedsiębiorców i ich stacji paliwowych (często będących ostatnim ogniwem mafii paliwowych), ale mogą też stać się przyczynkiem dojścia do pośredników i organizatorów zorganizowanych grup przestępczych.